

GOTLANDS HEMBYGDSFÖRBUNDS

ÅRSSTÄMMA den 21 maj 2021

vid Bläse kalkbruk

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

OCH

ÅRSBOKSLUT 2020

VERKSAMHETSPLAN 2021-2022

BUDGET 2021

Innehåll:

Gotlands Hembygdsförbunds verksamhetsberättelse	3
Gotländska Ängskommitténs verksamhetsberättelse	11
Årsbokslut	14
Revisionsberättelse	19
Hembygdsförbundets verksamhetsplan	20
Budget 2021	22
Utdrag ur anslagspolicy för donationsfonderna	23
Stämmans program	24

Gotlands Hembygdsförbund

Strandgatan 14

621 56 Visby

Telefon 076-131 67 25

E-post: kontakt@gotlandshembygd.se

Hemsida: www.hembygd.se/gotland

Bilden på förstasidan visar Petesgårdens flygel i Hablingbo. Foto: Sofia Hoas

Verksamhetsberättelse 2020 för Gotlands Hembygdsförbund

Styrelse

Ordförande:	Kjellåke Nordström (Visby)
Vice ordförande:	Lars Olsson (Årdre)
Sekreterare:	vakant
Kassör:	Magnus Röcklinger (Fleringe)
Övriga ledamöter:	Benny Hagström (Björke), Lotta Landerholm (Gothem), Mien Niklasson (Hablingbo), Arne Pettersson (Rone), Susanne Thedéen (Årdre).
Adjungerade:	Sofia Hoas (Vänge) kulturarvskonsulent/kansli, Anders Lekander (Visby) Gotländska Ängskommittén och redaktionskommitté för Från Gutabygd
Revisorer:	Margaretha Närström (Tofta), Alvar Stenqvist (Buttle)
Revisorssuppleant:	Mats Ahlby (Viklau)
Valberedning:	Rune Melin (Visby) och Per-Johan Eriksson (Gammelgarn)

Styrelsen har under året haft nio protokollförda sammanträden. Utöver detta har ledamöterna haft möten i olika arbetsgrupper, vid sidan om representation i stiftelser och föreningar.

Ett år i pandemins tecken.

Representation

Förbundet har varit representerad i följande organisationer:

Organisation	Ordinarie	Ersättare
<i>Föreningen Gotlandståget</i>	Kjellåke Nordström	
<i>Föreningen Gutekorn</i>	Lars Olsson	
<i>Märta och Ingmar Lindkvists stiftelse till stöd för föreningen Gotlandståget (Tulestiftelsen)</i>	Magnus Röcklinger	Gunnel Wallin
<i>Ragnar och Lydia Nilssons stiftelse</i>	Kjellåke Nordström	Mien Niklasson
<i>Stiftelsen Bläse kalkbruk – industriminne</i>	Magnus Röcklinger	Arne Pettersson
<i>Stiftelsen Gotlands lantbruksmuseum</i>	Mien Niklasson	Lars Olsson
<i>Stiftelsen Medeltidsveckan</i>	Lars Olsson	Kjellåke Nordström
<i>Stiftelsen Vanges museigård</i>	Arne Pettersson	Lars Olsson
<i>Stiftelsen Vike minnesgård</i>	Lotta Landerholm	Magnus Röcklinger
<i>Gotlands kulturarvråd</i>	Magnus Röcklinger	Kjellåke Nordström

Museet vid Bläse kalkbruk, Fleringe. Foto: Sofia Hoas

Medlemmar

Gotlands Hembygdsförbund hade vid årets slut 73 hembygdsföreningar samt 14 lokala museer och övriga föreningar som medlemmar:

Medlemmar i föreningar som ingår i både Sveriges Hembygdsförbund och GHF	12 712
---	--------

Övriga lokala föreningar och museer	15
-------------------------------------	----

Medlemsavgift har varit 300 kr per år för anslutna föreningar och 2 kr per år och medlem. Härutöver betalar anslutna föreningar 13 kr per år och medlem till Sveriges Hembygdsförbund via Gotlands Hembygdsförbund. Övriga organisationer, lokala museer med flera betalar 2 500 kr per år till Gotlands Hembygdsförbund varav 2 000 kr går till Sveriges Hembygdsförbund.

Genom att vara medlem i Sveriges Hembygdsförbund får föreningarna flera medlemsförmåner, bland annat Hembygdsförsäkringen där olycksfallsförsäkring ingår, liksom en egen hemsida. Läs mer på www.hembygd.se.

Hembygdsträffar

Hembygdsförbundets hembygdsträffar brukar arrangeras på flera platser på ön under vintern. För 2020 var fyra hembygdsträffar planerade att hållas under mars. Dessa ställdes in med kort varsel till följd av coronaepidemin.

Utdelade anslag från donationsfonderna

Efter många års utredningar har testamentet efter Ture Wahlgren, Träkumla blivit godkänt av tingsrätten. Den fond till stöd för ängen som Ture Wahlgren ville bilda kom äntligen på plats i juni 2020 under namnet Ture Wahlgrens ängsfond. Ändamålet med fonden är underhåll och vård av gotländska ängen samt att i övrigt uppmuntra till fortsatt hävd av gotländska ängen. Ansökningar om anslag ur Ture Wahlgrens ängsfond bereds av Gotländska Ängskommittén.

Styrelsen administrerar sedan tidigare de tre donationsfonderna Elisabeth och Gunnar Bachérs fond, David och Tyra Ahlqvists minnesfond samt Hembygdsförbundets hyllnings- och minnesfond. Ändamålen med fonderna är att främja byggnads- och landskapsvård, byggnadsvård och hembygdsvård respektive det icke-materiella kulturarvet.

Under 2020 har styrelsen fått 16 ansökningar om anslag med total 383 tkr och styrelsen har fattat beslut om anslag till 13 sökande med totalt 166 tkr. Anslagsbelopp och mottagare framgår av årsbokslutets not 4 på sidan 17 och ett utdrag ur förbundets anslagspolicy återfinns på sidan 23.

Årsstämman

Årsstämman hölls den 23 februari 2020 i årets socken på Gammelgarns bygdegård. Mötet inleddes med att Östergarn-Gammelgarns hembygdsförenings ordförande Jan Åberg berättade om föreningens verksamhet i socknarna.

Stämman hade lockat drygt 50 ombud och Per-Johan Eriksson, Gammelgarn ledde årsstämmans förhandlingar och förbundets sekreterare Gunnel Wallin, Sanda förde protokoll.

Kjellåke Nordström omvaldes till förbundets ordförande. Magnus Röcklinger, Arne Pettersson och Mien Niklasson omvaldes på två och Benny Hagström nyvaldes på två år. Lotta Landerholm nyvaldes på ett år (fyllnadsval). Mötet informerades om att på föregående årsstämma valdes Susanne Thedéen, Lars Olsson och Gunnel Wallin på två år.

Till revisorer omvaldes på ett år Alvar Stenkvist, Buttle och Margareta Närström, Tofta med suppleanten Mats Ahlby, Viklau. Som valberedningen valdes Rune Melin, Visby (sammankallande) och Per-Johan Eriksson.

Årsstämman godkände ett förslag från styrelsen om att höja medlemsföreningarnas avgift till förbundet med två kronor per medlemsförenings medlem och år.

Efter frågor Björn Håkansson, Östergarn informerades om att förbundets nyttjanderätt till stallet på Hästgatan i Visby återlämnats till ägaren av fastigheten och att Sparrekonsten som förbundet äger numera hanteras genom Gotlands Museums försorg. Björn Håkansson efterlyste bättre marknadsföring kring Gotlands Hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond.

Hjalmar Croneborg, Gammelgarn från Gotländska Ängskommittén redogjorde för kommitténs verksamhet under 2019 och Magnus Röcklinger gick igenom årsbokslutet.

Eva Gahnström från Bro hembygdsförening och Leader Gotland, informerade om projektstöd som kan sökas från Leader Gotland. Kjellåke Nordström informerade om kommande hembygdsträffar och projektet Demokratin 100 år samt förnygringsprocessen inom hembygdsrörelsen.

Dagen avslutades med en utomordentlig presentation med bilder och tal av Sven Norberg, Gammelgarn om Kastalen i Gammelgarn och verksamheten runt omkring.

Petes ladugård i Hablingbo. Foto: Sofia Hoas

Hedersnålar

På årsstämman tilldelades åtta personer diplom och hedersnål med lagerkrans för mångårigt förtjänstfullt arbete inom hembygdsrörelsen. Under stämman fanns det begränsat med tid, varför motivering för respektive nominering kort sammanfattas efter bilden nedan.

Mottagare av hedersnålar: Lisbeth Jakobsson, Lennart Niklasson, Einar Fransson, Ulf Tyrefors, Gert Olsson, Arne Bingström (som tog emot hedersnål för Bengt Anderssons räkning), Per-Johan Eriksson och Karin Wågström. Foto: Mien Niklasson

Lisbeth Jakobsson, Fröjel hembygdsförening

Lisbeth har visat ett stort intresse, kunnande och engagemang för sin hembygd. Hon är drivande när det gäller utvecklingen av bygden med över 20 år i hembygdsföreningens styrelse, bland annat som kassör och ordförande.

Karin Wågström, Gotländska Ängskommittén

Karin har i snart 20 år varit ledamot i Ängskommittén och bidragit med viktig kompetens i träd- och skogsrelaterade frågor. Utan hennes engagemang och insatser i bekämpningen av almsjuka skulle det idag endast finnas spillror kvar av Gotlands unika lundalmsbestånd.

Einar Fransson, Havdhems hembygdsförening

Einar har tillhört styrelsen i 15 år, varav 14 som kassör. Hans många idéer och förslag driver han till verkställighet, bland annat har han sett till att Nymans bodi hålls i brukbart skick.

Lennart Niklasson, Lojsta Slotts hembygdsförening

Lennart har varit aktiv i hembygdsföreningen sedan barnsben, med stort engagemang i styrelsearbetet, bland annat som kassör.

Ulf Tyrefors, Lojsta Slotts hembygdsförening

För Ulf är inget omöjligt och han finns alltid med då det ska arrangeras eller arbetas med något. Ulf är den drivande motorn bakom de kolmilor som genom åren bränts på slottet och genom sin kunnande för han kunskapen vidare.

Bengt Andersson, Vallstena hembygdsförening

Genom många års engagemang i hembygdsföreningen har Bengt bland annat bidragit med arbete och kunskapsöverföring vid tjärbränningar, byggande av bandtunar och andra byggprojekt.

Gert Olsson, Västerhejde hembygdsförening

Gert har varit engagerad i hembygdsföreningen under många år. Han har hand om föreningens fotoarkiv och ansvarar för utgivningen av Västerhejdekrönikan. Han har sett till att Västerhejde sockenbeskrivning kommit ut i nytryck och att en "resehandbok" kring 50 besöksplatser i socken färdigställts.

Per-Johan Eriksson, Östergarn-Gammelgarns hembygdsförening

Per-Johan Eriksson har varit aktiv i hembygdsföreningen ända sedan bildandet med en rad förtroendeposter genom åren. Per-Johan som är en hängiven lammbonde, har särskilt engagerat sig i ängeshävd, kastalen och kalasen.

Möten med andra hembygdsförbund

Under 2020 har inte fysiska möten varit möjliga med andra hembygdsförbund. Kjellåke Nordström har representerat förbundet vid distansmöten hållna i samband med Sveriges Hembygdsförbunds årsstämma, Sveriges Hembygdsförbunds ordförandekonferens och konferensen avseende hembygdsförsäkringen.

Kansli

Kanslifunktionen utförs enligt avtal av Gotlands Museum.

Information

Under året har sex nyhetsbrev och ytterligare elva informationsbrev skickats via e-post till medlemsföreningarna. Det är styrelsens önskan att nyhetsbreven vidarebefordras till föreningarnas medlemmar. Hemsidan är en viktig kanal för information till föreningarna www.hembygd.se/gotland. Facebook används för diskussion och kommunikation.

Årsboken Från Gutabygd

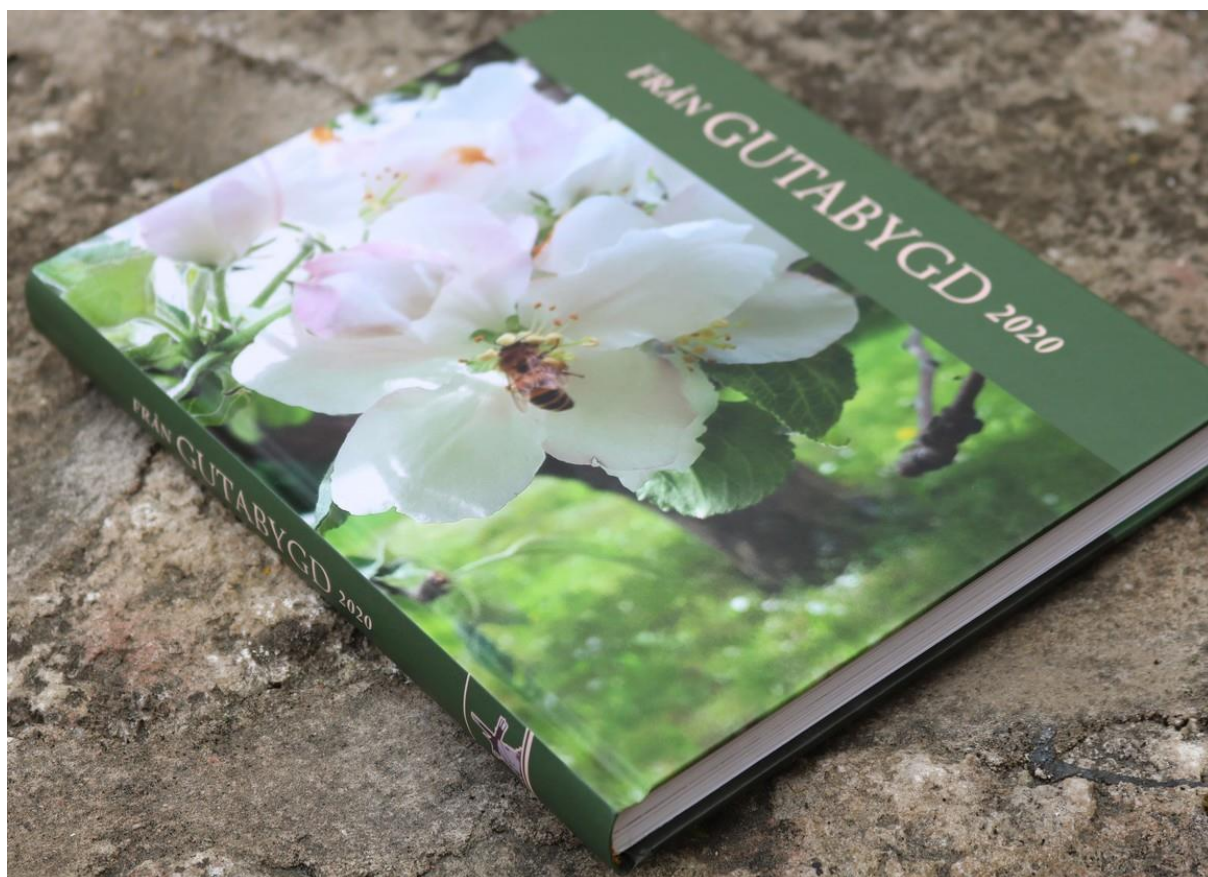
Gotlands Hembygdsförbunds årsbok Från Gutabygd gavs ut i maj 2020. Årets utgåva har inget tema och behandlar således många ämnen. Den handlar till exempel om det gotländska landskapsäpplet Stenkyrke och dess historia. Vi får också läsa om hur mullbären kom till ön och hur odlingar för att föda silkesmaskar startade här på 1800-talet.

Flera gotländska profiler plockas fram i boken, till exempel konstnären Naemi Eriksson, som skulle fyllt 100 år i 2020, Anna Kajsa Hallgard Sällskapet har ordet och så får vi veta mer om Murarn på Sudret. Men Från Gutabygd hänger också med sin tid, vi presenterar öns alla utvecklingsbolag – flest i Sverige – och Blått Centrum, som blivit ”en regional kraftsamling för vatten på Gotland”. På Sudret har ett gäng kvinnor dragit igång biodling, och i deras bilder kan vi följa hur det går till. Gammeln, som Årets socken, får en varm presentation.

Vi får veta att helgrillat lamm inte alls är en urgammal landskapsrätt, och vi får en rejäl genomgång av gotländskt fiske genom tiderna. Så får vi läsa den spännande historien om Tjelvars grav och hur den plötsligt hamnat i Gothems socken, efter att ”alltid” ha legat i Boge.

Boken fick uppmärksamhet i båda tidningarna. Den har sedan sommaren sålts via medlemsföreningarna, i bokhandeln och på Fornsalen. Antalet sålda böcker av årgång 2020 är väsentligt lägre än tidigare årgångar, sannolikt till följd av minskad föreningsaktivitet i coronans spår.

Medlemsföreningar har som medlemsförmån betalat 125 kr per bok vid köp av minst tio böcker. Man har då kunnat sälja boken inom respektive förening till 175 kr. Redaktör för Från Gutabygd har varit Annika Melin, Visby.

Övrigt

Gotlands Hembygdsförbund ingår i nätverket Gotlands kulturarvsråd som samlar de offentligt finansierade aktörerna som arbetar med kulturarvsfrågor på Gotland. Rådet träffas två gånger per år och syftet är att effektivisera och stärka kulturarvsarbetet på Gotland. Detta görs genom att lyfta aktuella frågor, utbyta information och ta initiativ till gemensamma projekt. I kulturarvsrådet ingår utöver Hembygdsförbundet Gotlands Museum, Landsarkivet i Visby, Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland, Uppsala universitet Campus Gotland och Visby stift. Region Gotland innehar ordförandeskapet och kulturarvskonsulenten är sekreterare.

Till följd av coronan har det traditionsenliga deltagandet vid Almedalsbibliotekets bokmässan och på Gotland Medias julmarknad på Visby Strand inte varit möjligt under 2020.

Gotlands Hembygdsförbund fungerar som remissinstans åt bland andra Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland och Sveriges Hembygdsförbund.

Gotlands Hembygdsförbund äger den så kallade Sparrekonsten vilken omfattar 495 tavlor. Konsten är deponerat hos Gotlands Museum och visas i olika sammanhang ön.

Gotlands Hembygdsförbund tackar alla medlemmar för
ett fint hembygdsår.

Nordsvensk tur på Sudret. Foto: Sofia Hoas

Verksamhetsberättelse 2020 för Gotländska Ängskommittén

Gotländska Ängskommittén

Gotländska Ängskommittén bildades 1944 som en självständigt arbetande, permanent inrättad, kommitté inom Gotlands Hembygdsförbund och har sedan dess verkat för det gotländska hävdade ängets bevarande. Gällande reglemente för Gotländska Ängskommittén fastställs av Gotlands Hembygdsförbunds styrelse, dit kommittén rapporterar om sin verksamhet. Reglementet har uppdaterats under 2020.

Ledamöter

Hjalmar Croneborg (ordförande), Anders Lekander (vice ordförande och sekreterare), Göran Allard, Gunnar Kotz, Evelina Lindgren, Ingvar Lundgren (del av året), Daniel Nygren och Karin Wågström. Erik W Ohlsson är hedersordförande i kommittén.

Årets Ängsdag

Ängsdagen genomfördes i Hejnum bygdegård den 7 november. Dagen var coronapandemianpassad med ett begränsat antal inbjudna och med ett reducerat program. Endast en person per belönat änge fick delta och endast Hjalmar och Anders deltog från Ängskommittén. Totalt deltog 18 personer. För året belönades 40 ängen. De som inte deltog vid Ängsdagen kunde senare hämta sin belöning hos Anders i Visby. För första gången fick alla belönade, förutom tavla eller diplom, även den nytryckta faksimilupplagan av Anna Kajsa Hallgards bok Solsänget. De som deltog hade även möjlighet att få Länsstyrelsens nya informationstavla om de gotländska ängerna att montera vid sina respektive ängen.

Verksamhet i övrigt

Ängskommittén har låtit nytrycka **Anna-Kajsa Hallgards bok Solsänget** i faksimil för att använda den som uppmuntran och inspiration genom utdelning till ängshävdare. Boken är också en kunskapskälla för hur man förr hävdade ängerna. Genom ett generöst bidrag från DBW täcktes kostnaderna för att trycka boken i 500 exemplar, varav 100 har donerats till Anna Kajsa Hallgard Sällskapet.

Några konkreta programpunkter under året har varit **lieslåtterträffar** i Kuse änge i Västerhejde, Sigsarve änge i Näs, Östergarns Prästänge och Hörsne Prästänge under ledning av Hjalmar Croneborg.

Under året har Fonnsänget i Väte blivit **naturreservat** och Ängskommittén har bidragit med synpunkter inför att naturreservatet inrättades. Förhoppningsvis är nu ängets hävd säkrad för framtiden. Några ängen till är på gång för att bli naturreservat. Ängskommittén fick under året reda på ett, för oss nytt änge som varit i hävd sedan 1972, Lilla Hulte änge i Endre. Vid Ängsdagen uppmärksammades detta änge särskilt.

Även i år uppmuntrades att **skolelever får faga** i närliggande (eller andra) ängen. Några exempel är att skolklasser från Romaskolan fagat i Allekvia änge, Augustas änge och Mangsarveäcket. Elever från Solbergaskolan, fagade i Hörsne Prästänge. Elever från Högbyskolan har fagat ibland annat Hulte Kruppar, Högby äng, Gerum prästänge och Lojsta prästänge. Atheneskolan har fagat det närliggande Fardhem prästänge. Förra årets lyckade satsning på att skjutsa ut elever från Wisbygymnasiet till tio ängar runt om på ön var tänkt att åter genomföras i år, men fick tyvärr ställas in på grund av smittrisen.

Gotländska Ängskommitténs hemsida, **gotlandsangar.se** har underhållits och kompletterats med nytt innehåll under året. Kommittén har också en **e-postgrupp** som består av aktiva ängshävdare där några utskick har gjorts under året.

Någon **försommarträff** ordnades inte under året på grund av de restriktioner för möten som coronapandemin medfört.

Kommittén har haft kontakter med konstnären Johannes Nevala som arbetar med att ta fram **informationsfoldrar** för enskilda ängen. Johannes har gjort ett förslag för Stenkumla prästänge. Kommittén har tillfört synpunkter så att foldrarna ska bli så bra som möjligt, men ansvaret för foldrarna ligger hos Johannes Nevala.

Kontakter med Gotlands Hembygdsförbunds styrelse

Ängskommittén har haft flera underhandskontakter med styrelsen i Gotlands Hembygdsförbund under året, och är normalt med vid Hembygdsförbundets styrelsemöten genom Anders Lekander som adjungerad part. En stående punkt vid dessa möten har varit Ängskommitténs ekonomi. I förhållande till nuvarande verksamhet är Ängskommitténs arbete något underfinansierat, trots generösa bidrag från Liljewalchska stiftelsen (20 000 kr), Visby stifts Egendomsnämnd (15 000 kr), Elisabeth och Gunnar Bachérs fond inom Gotlands Hembygdsförbund (10 000 kr) och Ture Wahlgrens Ängsfond (10 000 kr).

Under 2020 föll äntligen alla juridiska pusselbitar på plats så att **Ture Wahlgrens Ängsfond** kunde inrättas inom Gotlands Hembygdsförbunds organisation och där Ängskommittén äger rådighet över hur den ska användas. Anglarveäcket i Träkumla intar en särställning vad gäller användningen av fondens medel i enlighet med Ture Wahlgrens vilja, men medlen kan användas till att stötta ängshävderna på Gotland på alla de sätt Ängskommittén finner lämpligt. Fondens kapital är närmare 500 000 kr och sköts på samma sätt som övriga fonder som Gotlands Hembygdsförbund förvaltar.

Hjalmar representerade Ängskommittén vid Hembygdsförbundets årsstämma den 23 februari 2020 i Gammelgarns bygdegård.

Trädsjukdomar och plantering av nya träd

Almsjuka påträffades på Gotland första gången hösten 2005. Sjukdomen har bekämpats på Gotland sedan 2006, till en början i liten omfattning och de första åren i Länsstyrelsens regi. Skogsstyrelsen ansvarade för att genomföra bekämpningsinsatserna från 2011, och sedan 1 juli 2013 genom projektet LifeELMIAS som medfinansieras av EU-kommissionen, men som avslutades 2018. Efter många turer under senaste två åren har nu en mer långsiktig finansiering av bekämpningen av almsjuka äntligen kommit till stånd genom att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen skjuter till projektmedel, i första hand under en femårsperiod. De gotländska ängarna har skadats svårt genom askskotts sjukans och almsjukans härjningar, men nu ser vi ändå en liten ljusning.

Ängskommittén har i flera år arbetat för att få fram riktlinjer för hur trädbestånden i de gotländska ängarna kan förnyas. Arbetet har tagit lång tid eftersom riktlinjerna måste vara väl förankrade hos såväl Länsstyrelsen som Skogsstyrelsen, särskilt som många av ängarna är naturreservat eller Natura 2000-områden, eller både och. Förhoppningsvis blir detta arbete klart under 2021, så att Ängskommittén kan bistå dem som äger eller brukar ängen med råd om vilka trädarter och provenienser som kan rekommenderas.

Sammanträden, ängsresor och möten

Ängskommittén sammanträdde den 16 januari, 25 juni och 8 oktober, samt genomförde sina ängsresor 4, 13 och 18 september. Vid mötena har Ängskommittén fört en löpande diskussion om nya idéer för att uppmuntra och långsiktigt säkra ängernas hävd. Rutinen att i förväg anmäla till ängshävdarna när Ängskommittén skulle besöka respektive änge, och som infördes 2019, användes även 2020. Erfarenheterna att göra så är positiva, det ger möjlighet till ökad dialog med hävdarna, och Ängskommittén behöver inte besöka ställen där den hävdansvarige anmält att ängset varit ur hävd under året. Vid ängsresorna kunde vi med glädje konstatera att de flesta besökta ängarna var i god hävd. Några få låg i vanhävd.

Under året avgick Ingvar Lundgren ur Ängskommittén av personliga skäl. Han har varit skolförvaltningens representant i kommittén sedan år 2000 och avtackades under hösten med en fin tavla. Ängskommittén har tillskrivit regionen om att ny representant med bra förankring i skolvärlden behövs, hittills utan resultat.

21 januari 2021, Gotländska Ängskommittén

Hjalmar Croneborg, ordförande

Anders Lekander, vice ordf. & sekreterare

Björnungs änge i Lokrume. Foto: Hjalmar Croneborg

Årsbokslut 2020

Styrelsen för Gotlands hembygdsförbund får härmed avge årsbokslut för räkenskapsåret 1 januari 2020 – 31 december 2020.

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att den balanserade vinsten (kronor):

balanserade vinstmedel	84 928
årets förlust	<u>- 13 434</u>
	71 494

disponeras så att:

gåvor till Hyllnings- och minnesfonden överförs till ändamålsbestämda medel	1 550
lämnade anslag ur donationsfonderna belastar ändamålsbestämda medel	- 166 300
avkastning på donationsfonders värdepapper överförs till ändamålsbestämda medel	174 106
Ängskommitténs överskott förs till Ängskommitténs medel	2 545
resterande underskott överföres	<u>- 59 593</u>
	71 494

Förbundets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med tilläggsupplysningar.

Resultaträkning

belopp i kronor	not	2020	2019
Verksamhetsintäkter	2		
Medlemsavgifter		54 108	54 143
Gåvor och bidrag	3	211 950	190 300
Bokförsäljning (nettoomsättning)		71 110	92 286
Övriga verksamhetsintäkter		17 220	35 780
Summar verksamhetsintäkter		354 388	372 509
Verksamhetskostnader	2		
Lämnade anslag	4	- 141 800	- 98 604
Råvaror och förnödenheter		- 191 792	- 172 704
Övriga externa kostnader		- 208 336	- 228 006
Summa verksamhetskostnader		- 541 928	- 499 314
Verksamhetsresultat		- 187 540	- 126 805
Resultat från finansiella poster			
Direktavkastning på värdepapper		174 106	103 863
Omsättning av värdepapper		-	2 344 607
Summa finansiella poster		174 106	2 448 470
Årets resultat		- 13 434	2 321 665

Balansräkning

belopp i kronor	not	31 december 2020	31 december 2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Fastigheter, byggnader och nyttjanderätter	5	7 999	7 999
Sparrekonsten och övrigt		1 001	1 001
Värdepapper	6	4 513 627	4 056 574
Summa anläggningstillgångar		4 522 627	4 065 574
Omsättningstillgångar			
Lager Ängskommittén		207 160	209 860
Boklager		1 000	1 000
Kundfordringar		5 985	3 965
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		13 738	1 237
Övriga kortfristiga fordringar		10 000	8 650
Likvida medel (varav år 2020 Ture Wahlgrens ängsfond 34 100)		26 224	32 676
Summa omsättningstillgångar		264 107	257 388
SUMMA TILLGÅNGAR		4 786 734	4 322 962
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	7		
Ändamålsbestämda medel			
Ändamålsbestämda medel		4 624 070	1 810 404
Summa ändamålsbestämda medel		4 624 070	1 810 404
Balanserade vinstmedel			
Ängskommitténs medel		- 4 933	673
Balanserad vinst		89 861	82 156
Årets resultat		- 13 434	2 321 665
Summa balanserade vinstmedel		71 494	2 404 494
Summa eget kapital		4 695 564	4 214 898
Kortfristiga skulder			
Skuld till förvaltnad stiftelse		-	38 090
Leverantörsskulder		22 470	17 374
Upplupna kostnader		2 200	22 600
Övriga kortfristiga skulder		66 500	30 000
Summa kortfristiga skulder		91 170	108 064
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4 786 734	4 322 962

Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsbokslutet är upprättat enligt BFNAR 2010:1 Ideella föreningar och registrerade trossamfund som upprättar förenklat årsbokslut samt tillämpliga delar av årsredovisningslagen.

Not 2 Uppdelad resultaträkning

	not	kansli och förlag	ändamåls- bestämt	Ängs- kommittén	elimineras	summa
Intäkter						
Medlemsavgifter		54 108	-	-	-	54 108
Gåvor och bidrag	3	164 900	1 550	70 000	- 24 500	211 950
Bokförsäljning		70 790	-	320	-	71 110
Övriga verksamhetsintäkter		17 220	-	-	-	17 220
Direktavkastning värdepapper		-	174 106	-	-	174 106
Summa intäkter		307 018	175 656	70 320	- 24 500	528 494
Kostnader						
Lämnade anslag	4	-	- 166 300	-	24 500	- 141 800
Råvaror och förnödenheter						
Tryckkostnader		- 55 891	-	- 15 310	-	- 71 201
Formgivning med mera		- 51 021	-	- 46 170	-	- 97 191
Ängsdagar		-	-	- 3 836	-	- 3 836
Renovering Langhammars kvarn		- 23 400	-	-	-	- 23 400
Övriga externa kostnader						
Köpta kanslitjänster		- 165 240	-	-	-	- 165 240
Övriga förvaltningskostnader		- 36 801	-	- 2 459	-	- 39 260
Summa kostnader		- 332 353	- 166 300	- 67 775	24 500	- 541 928
Årets resultat		- 25 335	9 356	2 545	-	- 13 434

Not 3 Erhållna gåvor och bidrag

<i>Allmänt</i>	2020	2019
Region Gotland, verksamhetsbidrag	90 000	120 000
Länsstyrelsen Gotland, renovering Langhammars kvarn	23 400	-
Kvarnfonden, försäkringsbidrag	4 500	10 600
Minnesgåvor från Björn Håkansson, Östergarn	1 000	-
Övriga minnesgåvor till Hyllnings- och minnesfonden	550	300
<i>Ängskommittén, gåvor</i>		
Egendomsnämnden i Visby stift	15 000	15 000
Liljewalchska skogsfonden	20 000	20 000
Sällskapet DBW	15 000	-
Elisabeth och Gunnar Bachérs fond	10 000	10 000
Ture Wahlgrens ängsfond	10 000	-
<i>Från Gutabygd, tryckningsbidrag</i>		
Region Gotland, Kultur- och fritidsnämnden	7 000	5 000
Sällskapet DBW	10 000	10 000
Ragnar och Lydia Nilssons stiftelse	10 000	5 000
Wilhelmina von Hallwyls Gotlandsfond	20 000	15 000
Summa erhållna gåvor och bidrag, kronor	236 450	220 900
Avgår gåvor och bidrag inom förbundets räkenskaper	-24 500	- 30 600
Netto	211 950	190 300

Tilläggsupplysningar, fortsättning

Not 4 Beslutade anslag

	2020	2019
<i>Gotlands hembygdsförbunds kvarnfond</i>		
Försäkringsbidrag, två respektive sex kvarnar, se not 5	4 500	10 600
<i>Ture Wahlgrens ängsfond</i>		
Ängsvård, Gotländska ängskommittén	10 000	-
<i>Elisabeth och Gunnar Bachérs fond</i>		
Byggnadsvård, Bläse kalkbruks intresseförening	16 800	39 000
Ängsvård, Gotländska ängskommittén	10 000	10 000
Renovering Krokstade allé, Tofta hembygdsförening	20 000	-
Renovering Smiss kvarn, Lau hembygdsförening	20 000	-
Byggnadsvård, Tulestiftelsen	10 000	-
Restaureringar, Föreningen Stavgard	10 000	-
<i>David och Tyra Ahlqvists minnesfond</i>		
Verksamhetsstöd, Föreningen Arkiv och medborgarkontor	10 000	10 000
Arkeologisk grävkurs, CHAB Arkeologi & Byggnadsvård	15 000	-
Leva 1800-tals liv på Bottarve, Hoburgs hembygdsförening	5 000	-
Inköp av utgåvor av David Ahlqvists <i>Utsikt från Bringsarve</i>	-	8 904
Ljudsättning Gunnar Olssons filmer, Gutamålsgillet	-	10 000
Tryckbidrag <i>Muraren, Gotland och friheten</i> , Wilhelm Östman	-	10 000
<i>Gotlands hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond</i>		
Barnverksamhet, Västerhejde resp. Roma hembygdsförening	2 000	700
Leva 1800-tals liv på Bottarve, Hoburgs hembygdsförening	25 000	-
Digitalisering av bilder, Ekeby hembygdsförening	3 000	-
Tryckbidrag Garde sockenbok, Garda hembygdsförening	5 000	-
Tryckbidrag, <i>Från Gutabygd</i>	-	10 000
Filmatisering av Anna-Kajsa Hallgards <i>Sammetkostymen</i>	-	20 000
Summa beslutade anslag, kronor	166 300	129 204
Avgår anslag inom förbundets räkenskaper	- 24 500	- 30 600
Netto	141 800	98 604

Not 5 Fastigheter, byggnader och nyttjanderätter

	Taxeringsvärde	Bokfört värde
<i>Fastigheter</i>		
Östergarn Grogarns 1:22 och 3:1	-	3 997
Östergarn Bergängen 1:2	344 000	1 000
Träkumla Tjängdarve 1:11	-	1 000
<i>Byggnader</i>		
Halvands kvarn, Garde		1 000
Hundlausar tre kvarnar, Vamlingbo		1 000
<i>Nyttjanderätter</i>		
Lauters kvarn, Fårö (till 2039)		1
Langhammars kvarn, Fårö (till 2029)		1
Summa fastigheter, byggnader och nyttjanderätter		7 999

Tilläggsupplysningar, fortsättning

Not 6 Värdepapper

	31 dec 2020	31 dec 2019
<i>SHB Auto 75 criteria, marknadsvärde</i>	2 282 304	2 219 008
SHB Auto 75 criteria, bokfört värde	2 095 340	2 028 287
<i>SHB Stiftelsefond, marknadsvärde</i>	2 250 549	2 212 609
SHB Stiftelsefond, bokfört värde	2 008 287	2 028 287
<i>SHB Auto 50 criteria (Ture Wahlgrens), marknadsvärde</i>	233 805	-
SHB Auto 50 criteria (Ture Wahlgrens), bokfört värde	225 000	-
<i>SHB Indexfond 100 (Ture Wahlgrens), marknadsvärde</i>	250 261	-
SHB Indexfond 100 (Ture Wahlgrens), bokfört värde	225 000	-
Summa marknadsvärde	5 016 919	4 431 617
Summa bokfört värde	4 503 627	4 056 574
Netto orealiserad vinst	513 292	375 043

Not 7 Förändringar av eget kapital

	Ändamåls- bestämda medel	Ängs- kommitténs medel	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	1 810 404	673	82 156	2 321 665	4 214 898
Disposition av 2019 års resultat	2 319 566	- 5 606	7 705	- 2 321 665	-
Ture Wahlgrens legat	494 100	-	-	-	494 100
Årets resultat	-	-	-	- 13 434	- 13 434
Utgående balans	4 624 070	- 4 933	89 861	- 13 434	4 695 564

Eget kapital den 21 maj 2021 förutsatt att årsstämman godkänner föreslagen vinstdisposition:

Disposition av 2020 års resultat	9 356	2 545	- 25 335	13 434	-
Balans per den 21 maj 2021	4 633 426	- 2 388	64 526	-	4 695 564

Fördelning av ändamålsbestämda medel på donationsfonderna, efter respektive års årsstämma:

	21 maj 2021	23 februari 2020
Gotlands hembygdsförbunds kvarnfond	46 182	50 682
Ture Wahlgrens ängsfond	484 100	-
Elisabeth och Gunnar Bachérs fond	2 407 989	2 392 669
David och Tyra Ahlqvists minnesfond	804 169	800 023
Gotlands hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond	890 986	886 596
Summa ändamålsbestämda medel	4 633 426	4 129 970

Visby den 20 januari 2021

Kjellåke Nordström	Lars Olsson	Magnus Röcklinger
Benny Hagström	Lotta Landerholm	Mien Niklasson
Arne Pettersson	Susanne Thedéen	

Revisionsberättelse

Gotlands Hembygdsförbund

Undertecknade revisorer som utsetts att granska Gotlands Hembygdsförbunds räkenskaper och styrelsens förvaltning för år 2020, får efter slutförd revision avge följande berättelse.

Det är styrelsen som har ansvaret för föreningens ekonomi och verksamhet. Vårt ansvar begränsas till de handlingar och uppgifter som vi fått oss tillhanda.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi tagit del av föreningens räkenskaper och däri intagna resultat- och balansräkningar, protokoll och andra handlingar som lämna upplysningar om föreningens ekonomi och förvaltning.

Den av oss företagna revisionen har inte givit anledning till anmärkning med avseende på till oss överlämnade revisionshandlingar, föreningens bokföring eller eljest beträffande förvaltningen av föreningens angelägenheter.

Vi tillstyrker:

Att de i årsredovisningen intagna balansräkningen per 2020-12-31 som slutade på 4 786 734 kr och resultaträkningen om - 13 434 kr fastställs.

Att resultatet per 2020-12-31 förs i ny räkning.

Att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen för den tid revisionen omfattar.

Visby den april 2021

Alvar Stenqvist

Margareta Nährström

Verksamhetsplan för Gotlands Hembygdsförbund 2021-2022

Den svenska hembygdsrörelsens grundsyn

Hembygdsrörelsen är en del av det levande samhället. Den skapar broar mellan det förgångna, nutiden och framtiden. Hembygdsrörelsen har ett humanistiskt och demokratiskt synsätt. Den är öppen för alla, oavsett bakgrund. Den respekterar kulturarvets skiftande former i tid och rum. Hembygdsarbetet skapar gemenskap, trygghet och identitet. Intresset för kulturarvet är drivkraften i engagemanget för hembygden. Här möts alla generationer.

Målsättning för Gotlands Hembygdsförbund

Gotlands Hembygdsförbunds ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv. Gotlands Hembygdsförbund är också kontaktyta mellan Sveriges Hembygdsförbund och de lokala hembygdsföreningarna på ön.

Förbundet ska i detta syfte arbeta för att:

- Kunskapen om och känslan för hembygdens natur- och kulturarv fördjupas och förs vidare till kommande generationer.
- Kultur- och naturhistoriska minnen och miljöer tas tillvara och görs tillgängliga för alla.
- Kulturarv, miljö, tradition och hävdvunnen sed på Gotland skyddas vid planering och förändring av samhället samt verka för en positiv utveckling av en levande landsbygd.
- Stödja arbetet för tillvaratagande och vårdande av samlingar, uppgifter och bilder av kulturhistoriskt intresse, vilka belyser den gotländska kulturens utveckling och särart.
- Främja vetenskaplig forskning vad avser hembygdsvård, ängsvård och hembygdsforskning samt annan forskning rörande Gotland.
- Främja samarbete mellan organisationer och föreningar inom förbundet.

Övergripande arbete

Den gotländska hembygdsrörelsen arbetar för att bevara och rädda viktiga delar av det gotländska natur- och kulturarvet. Att bevara och vårda är grundläggande frågor för kulturmiljövården, men det är lika viktigt att synliggöra och tillgängliggöra vårt kulturarv som vi skapar idag.

Gotlands Hembygdsförbund företräder hembygdsrörelsens intressen på regional nivå och ska bidra till att synliggöra och marknadsföra hembygdsrörelsen genom att lyfta fram statistik över och lyfta hur betydelsefullt det ideella arbetet är i det gotländska samhället.

Förbundet samverkar bland annat med Gotlands Museum, Sveriges Hembygdsförbund, Länsstyrelsen i Gotlands län och hembygdsförbunden i nätverket Hembygd Öst. Det ingår i Gotlands kulturarvsråd och sitter med i ett stort antal stiftelser och föreningar.

Förbundet stödjer medlemsföreningarna i arbetet med hembygden samt det lokala natur- och kulturarvet, arrangerar utbildningar som föreningskunskap, föryngring, digitalisering av arkiv och IT-utveckling.

Förbundet innehar och ska delar ut medel från tre fonder jämte Ängskommitténs Ture Wahlgrens ängsfond. David och Tyra Ahlqvists minnesfond för gotländsk kulturminnesvård, byggnadsvård och hembygdsforskning. Elisabeth och Gunnar Bachérs fond för gotländsk kulturmiljövård genom anslag till byggnadsvård och landskapsvård. Och Gotlands

Hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond för vård av, intresse och kunskap kring samt tillgänglighet till det gotländska kulturarvet.

Hembygdsförbundets förlag ger årligen ut årsboken Från Gutabygd, som forum för gotländsk hembygdsforskning.

Förbundets Ängskommitté stödjer ängshävdare och sprider kunskap om god ängshävd på Gotland. En viktig uppgift är att regelbundet besöka Gotlands alla ängar och se över och diskutera skötsel. Ängskommittén bevakar frågor gällande miljöersättningar och annan aktuell information och förmedlar detta till ängshävdarna.

Aktiviteter under 2021:

- Arrangera årsstämma i maj
- Dela ut hedersnålar till rekommenderade medlemmar.
- Ge ut årsboken Från Gutabygd 2021.
- Ängskommittén ordnar publik ängsaktivitet om pandemireglerna så tillåter.
- Ängskommittén ordnar ängsdag där ängsansvariga belönas för god hävd av ängen.
- Skicka ut minst sex digitala nyhetsbrev med info nationellt och lokalt.
- Hålla fyra digitala hembygdträffar, tema demokratin 100 år och coronans påverkan.
- Anordna webinarium i föreningskunskap.
- Anordna webinarium i hembygdsportalen.
- Anordna webinarium i restvärdearbete, hur prioriterar vi samlingar vid en katastrof.
- Anordna webinarium kring utveckling natur- och kulturturism i samarbete med kulturarvskonsulenten.
- Behandla ansökningar till och dela ut medel från fonderna i juni och december.
- Representera förbundet i stiftelser och andra organisationer enligt lista.

Budget 2021

Budget 2021, tkr	kansli och förlag	ändamåls- bestämt	Ängskom- mittén	elimineras	summa
Intäkter					
Medlemsavgifter	66	-	-	-	66
Gåvor och bidrag	137	0	55	- 20	172
Bokförsäljning	72	-	-	-	72
Övriga verksamhetsintäkter	12	-	-	-	12
Direktavkastning värdepapper	-	120	-	-	120
Summa intäkter	287	120	55	- 20	442
Kostnader					
Lämnade anslag	-	- 120	-	20	- 100
Råvaror och förnödenheter					
Tryckkostnader	- 55	-	-	-	- 55
Formgivning med mera	- 40	-	- 45	-	- 85
Ängsdagar	-	-	- 5	-	- 5
Övriga externa kostnader					
Köpta kanslitjänster	- 140	-	-	-	- 140
Övriga förvaltningskostnader	- 53	-	- 4	-	- 57
Summa kostnader	- 288	- 120	- 54	20	- 442
Budgeterat resultat	- 1	0	1	-	0

Utfall 2020, tkr	kansli och förlag	ändamåls- bestämt	Ängskom- mittén	elimineras	summa
Intäkter					
Medlemsavgifter	54	-	-	-	54
Gåvor och bidrag	165	2	70	- 24	212
Bokförsäljning	71	-	-	-	71
Övriga verksamhetsintäkter	17	-	-	-	17
Direktavkastning värdepapper	-	174	-	-	174
Summa intäkter	307	176	70	- 24	529
Kostnader					
Lämnade anslag	-	- 166	-	24	- 142
Råvaror och förnödenheter					
Tryckkostnader	- 56	-	- 15	-	- 71
Formgivning med mera	- 51	-	- 46	-	- 97
Ängsdagar	-	-	- 4	-	- 4
Renovering Langhammars kvarn	- 23	-	-	-	- 23
Övriga externa kostnader					
Köpta kanslitjänster	- 165	-	-	-	- 165
Övriga förvaltningskostnader	- 37	-	- 2	-	- 39
Summa kostnader	- 332	- 166	- 67	24	- 499
2020 års resultat	- 25	9	3	-	- 13

Utdrag ur anslagspolicy för förvaltade donationsfonder

Ändamål med fonderna

Anslag ur Kvarnfonden sker endast för att täcka förbundets försäkringskostnader för kvarnar. Anslag ur denna fond kan ske med belopp som överstiger fondens direktavkastning.

Ändamålet med David och Tyra Ahlqvists minnesfond är att i David Ahlqvists anda främja gotländsk kulturminnesvård, byggnadsvård och hembygdsforskning. De objekt och områden som omfattas av stödet ska vara tillgängliga för allmänheten. Mottagare är juridiska eller fysiska personer som på ideell grund uppfyller ändamålet.

Ändamålet med Elisabeth och Gunnar Bachérs fond är att främja gotländsk kulturmiljövård genom anslag till byggnadsvård och landskapsvård. De objekt som omfattas av stödet ska vara tillgängliga för allmänheten. Mottagare är juridiska eller fysiska personer som på ideell grund uppfyller ändamålet. Stöd kan vara särskilt lämpligt i de fall myndigheter ställer krav på icke-offentlig medfinansiering av projekt.

Ändamålet med Gotlands Hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond är att främja vård av, intresse och kunskap kring samt tillgänglighet till det gotländska kulturarvet. Avsikten med fonden är således att stödja det icke-materiella kulturarvet. Mottagare är juridiska eller fysiska personer.

Ändamålet med Ture Wahlgrens ängsfond är underhåll och vård av gotländska ängen samt att i övrigt uppmuntra till fortsatt hävd av gotländska ängen.

Beslut om anslag

Med undantag för Ture Wahlgrens ängsfond fattar styrelsen beslut om en ansökan uppfyller ändamålen med respektive fond och om ansökt belopp helt eller delvis kan beviljas med hänsyn till fondens direktavkastning. Föregående års direktavkastning är riktmärke för innevarande års beslut om anslag. Beslut om anslag sker av styrelsen vid dess möte i maj respektive i november. Anslagen ska vara villkorade med att projekt eller aktiviteter genomförs, och ska hos mottagaren kunna definieras som bidrag och inte som gåva. Utbetalning sker efter att ansökan om rekvisition har skett och kan således ske efter det år anslaget belastat resultatet. Mottagaren ska inom tre år efter att anslaget mottagits redovisa att medlen används i enlighet med ansökan. I annat fall ska anslaget återbetalas.

Ansökningar om anslag ur Ture Wahlgrens ängsfond bereds av Gotländska Ängskommittén efter beaktande av ett utgivande av legat daterat den 4 juni 2020 och styrelsen fattar beslut i enlighet med Gotländska Ängskommitténs förslag.

Mottagare av anslag ska på lämpligt vis informera om att bidrag skett från respektive fond genom att ange att projektet eller aktiviteten genomförts med stöd av:

- David och Tyra Ahlqvists minnesfond inom Gotlands Hembygdsförbund
- Elisabeth och Gunnar Bachérs fond inom Gotlands Hembygdsförbund
- Gotlands Hembygdsförbunds hyllnings- och minnesfond
- Ture Wahlgrens ängsfond inom Gotländska Ängskommittén.

**Gotlands Hembygdsförbunds årsstämma den 21 maj 2021
vid Bläse kalkbruk**

Program:

15:00 - 16:00	Ombudsanmälan
16:00 - 16:30	Årsstämman öppnas Kaffe
16:30 - 16:40	Presentation av Bläse kalkbruks intresseförening och dess verksamhet
16:40 – 16:50	Utdelning av hedersnålar
16:50 - 17:50	Årsstämmoförhandlingar
17:50 - 18:10	Information från Gotlands Hembygdsförbund
18:10 - 18:45	Sigvard Stenbom guidar i kalkbruksmuseet (om omständigheterna tillåter det)
	Avslutning

I samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan

